

Brüsszel, 2023. június 30.
(OR. en)

11141/23

ECOFIN 666
UEM 200
SOC 492
EMPL 343
COMPET 687
ENV 766
EDUC 279
RECH 311
ENER 402
JAI 912
GENDER 143
ANTIDISCRIM 137
JEUN 181
SAN 418

FELJEGYZÉS

Küldi:	a Tanács Főtitkársága
Címzett:	az Állandó Képviselők Bizottsága/a Tanács
Előző dok. sz.:	9835/1/23 REV 1
Biz. dok. sz.:	COM(2023) 611 final
Tárgy:	A TANÁCS AJÁNLÁSA Horvátország 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Horvátország 2023. évi stabilitási programját

Mellékelten továbbítjuk a delegációknak a COM(2023) 611 final bizottsági javaslaton alapuló, a Tanács és az Európai Tanács által megtárgyalt fenti tanácsi ajánlástervezetet.

A TANÁCS AJÁNLÁSA

(...)

Horvátország 2023. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Horvátország 2023. évi stabilitási programját

AZ EURÓPAI UNIÓ TANÁCSA,

tekintettel az Európai Unió működéséről szóló szerződésre és különösen annak 121. cikke (2) bekezdésére és 148. cikke (4) bekezdésére,

tekintettel a költségvetési egyenleg felügyeletének megerősítéséről és a gazdaságpolitikák felügyeletéről és összehangolásáról szóló, 1997. július 7-i 1466/97/EK tanácsi rendeletre¹ és különösen annak 5. cikke (2) bekezdésére,

tekintettel az Európai Bizottság ajánlására,

tekintettel az Európai Parlament állásfoglalásaira,

tekintettel az Európai Tanács következtetéseire,

tekintettel a Foglalkoztatási Bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság véleményére,

tekintettel a szociális védelemmel foglalkozó bizottság véleményére,

tekintettel a Gazdaságpolitikai Bizottság véleményére,

mivel:

¹ HL L 209., 1997.8.2., 1. o.

- (1) Az (EU) 2021/241 európai parlamenti és tanácsi rendelet², amely létrehozta a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközt (a továbbiakban: az eszköz), 2021. február 19-én hatályba lépett. Az eszköz reformok és beruházások végrehajtásához nyújt pénzügyi támogatást a tagállamoknak, így az Unió által finanszírozott fiskális impulzust biztosít. Az európai szemeszter prioritásaival összhangban az eszköz hozzájárul a gazdasági és inkluzív helyreállításhoz, valamint a fenntartható és növekedésösztönző reformok és beruházások – különösen a zöld és digitális átállás előmozdítását, valamint a tagállamok gazdaságainak reziliensebbé tételét célzó reformok és beruházások – megvalósításához. Közép- és hosszú távon elősegíti az államháztartás megerősítését, valamint a növekedés és a munkahelyteremtés ösztönzését, továbbá hozzájárul az Unión belüli területi kohézió javításához és a szociális jogok európai pillérének további végrehajtásához is. Az eszköz keretében nyújtott tagállamonkénti maximális pénzügyi hozzájárulást 2022. június 30-án aktualizálták az (EU) 2021/241 rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban.

² Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról (HL L 57., 2021.2.18., 17. o.).

- (2) A Bizottság 2022. november 22-én elfogadta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentést, amely elindította a gazdaságpolitikai koordináció 2023. évi európai szemeszterét. Az Európai Tanács 2023. március 23-án jóváhagyta a 2023-as éves fenntartható növekedési jelentés prioritásait, amelyek a versenyképes fenntarthatóság négy dimenziójára összpontosítanak. A Bizottság 2022. november 22-én az 1176/2011/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet³ alapján elfogadta a riasztási mechanizmus keretében készült 2023. évi jelentést is, amelyben Horvátországot nem sorolta azon tagállamok közé, amelyeket érinthet az egyensúlyhiány, vagy fennáll annak kockázata, és amelyek vonatkozásában mélyreható felülvizsgálatra van szükség. Ugyanezen a napon a Bizottság elfogadta a Horvátország 2023. évi költségvetés-tervezés-javaslatára vonatkozó véleményt is. A Bizottság elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló tanácsi ajánlásra vonatkozó ajánlást, valamint a 2023. évi együttes foglalkoztatási jelentésre vonatkozó javaslatot is, amely elemzi a foglalkoztatási iránymutatások és a szociális jogok európai pillérében foglalt elvek végrehajtását. A Tanács 2023. május 16-án elfogadta az euroövezet gazdaságpolitikájáról szóló ajánlást⁴ (a továbbiakban: az euroövezetről szóló 2023. évi ajánlás), és 2023. március 13-án az együttes foglalkoztatási jelentést.
- (3) Bár az uniós gazdaságok figyelemre méltó rezilienciát mutatnak, a geopolitikai kontextus továbbra is negatív hatást gyakorol. Miközben az Unió határozottan kiáll Ukrajna mellett, az Unió gazdaság- és szociálpolitikai menetrendje arra összpontosít, hogy rövid távon enyhítse az energiasokkok által a kiszolgáltatott helyzetű háztartásokra és vállalkozásokra egyaránt gyakorolt negatív hatásokat, valamint hogy középtávon további erőfeszítéseket tegyen a zöld és digitális átállás megvalósítása, a fenntartható és inkluzív növekedés támogatása, a makrogazdasági stabilitás megőrzése és a reziliencia fokozása érdekében. Erős hangsúlyt helyez az Unió versenyképességének és termelékenységének növelésére is.

³ Az Európai Parlament és a Tanács 1176/2011/EU rendelete (2011. november 16.) a makrogazdasági egyensúlyhiányok megelőzéséről és kiigazításáról (HL L 306., 2011.11.23., 25. o.).

⁴ A Tanács ajánlása (2023. május 16.) az euroövezet gazdaságpolitikájáról (HL C 180., 2023.5.23., 1. o.).

- (4) A Bizottság 2023. február 1-jén kiadta „A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv: a nulla nettó kibocsátás kora” című (a továbbiakban: a zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv) közleményt. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv célja, hogy fokozza az Unió nulla nettó kibocsátási célt szolgáló iparának versenyképességét, és támogassa a klímasemlegességre való gyors átállást. A terv kiegészíti az európai zöld megállapodás és a REPowerEU keretében zajló erőfeszítéseket. Célja továbbá, hogy támogatóbb környezetet nyújtson az Unió ambiciózus éghajlat-politikai céljainak eléréséhez szükséges, nulla nettó kibocsátási célt szolgáló technológiák és termékek uniós gyártási kapacitásának növeléséhez, valamint biztosítsa a releváns kritikus fontosságú nyersanyagokhoz való hozzáférést, többek között a beszerzés diverzifikálása, a tagállamok geológiai erőforrásainak megfelelő kiaknázása és a nyersanyagok újrahasznosításának maximalizálása révén. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari terv négy pilléren alapul: a kiszámítható és egyszerűsített szabályozási környezet, a gyorsabb forráshoz jutás, a készségfejlesztés és az ellátási láncok rezilienciáját erősítő nyitott kereskedelem. 2023. március 16-án a Bizottság kiadott egy további közleményt „Az EU hosszú távú versenyképessége: előrettekintés a 2030 utáni időszakra” címmel, amely kilenc egymást erősítő tényezőre építve, a növekedést ösztönző szabályozási keret kialakítására irányul. A közlemény olyan szakpolitikai prioritásokat határoz meg, amelyek az Unió és tagállamai hosszú távú versenyképességét szolgáló szerkezeti javulás, megfelelően célzott beruházások és szabályozási intézkedések aktív biztosítására irányulnak. Az alábbi ajánlások segítséget nyújtanak az említett prioritások megvalósításához.

- (5) 2023-ban a gazdaságpolitikai koordináció európai szemesztere továbbra is az eszköz végrehajtásával összhangban alakul. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek teljes körű végrehajtása változatlanul elengedhetetlen az európai szemeszter szerinti szakpolitikai prioritások teljesítéséhez, mivel a tervek az elmúlt években kiadott releváns országspecifikus ajánlások mindegyikét vagy jelentős részét érintik. A 2019., 2020. és 2022. évi országspecifikus ajánlások ugyancsak relevánsak maradnak az (EU) 2021/241 rendelet 14., 18. és 21. cikkével összhangban felülvizsgált, aktualizált vagy módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tekintetében.
- (6) A 2023. február 27-én elfogadott (EU) 2023/435 európai parlamenti és tanácsi rendelet⁵ (a továbbiakban: a REPowerEU-rendelet) célja, hogy fokozatosan és gyorsan megszüntesse az Unió függőségét az orosz fosszilis tüzelőanyagok behozatalától. Ez hozzá fog járulni az energiabiztonsághoz és az Unió energiaellátásának diverzifikálásához, egyúttal növelve a megújuló energiaforrások elterjedését, az energiatárolási kapacitásokat és az energiahatékonyságot. A REPowerEU-rendelet lehetővé teszi a tagállamok számára, hogy olyan kulcsfontosságú reformok és beruházások finanszírozása érdekében, amelyek segíteni fogják a REPowerEU célkitűzéseinek elérését, új REPowerEU-fejezettel egészítsék ki nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket. A zöld megállapodáshoz kapcsolódó ipari tervben foglaltaknak megfelelően az említett reformok és beruházások hozzá fognak járulni az Unió nulla nettó kibocsátási célt szolgáló ipara versenyképességének fokozásához, valamint a tagállamok számára 2022-ben és adott esetben 2023-ban kiadott energiavonatkozású országspecifikus ajánlásokban foglaltak megvalósításához is. A REPowerEU-rendelet bevezeti a vissza nem térítendő pénzügyi támogatások egy új kategóriáját, amelyet a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik szerinti új, energiavonatkozású reformok és beruházások finanszírozása érdekében bocsátanak a tagállamok rendelkezésére.

⁵ Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2023/435 rendelete (2023. február 27.) az (EU) 2021/241 rendeletnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekbe beillesztendő REPowerEU-fejezet tekintetében történő módosításáról, valamint az 1303/2013/EU rendelet, az (EU) 2021/1060 rendelet és az (EU) 2021/1755 rendelet, valamint a 2003/87/EK irányelv módosításáról (HL L 63., 2023.2.28., 1. o.).

(7) A Bizottság 2023. március 8-án közleményt fogadott el, amelyben költségvetés-politikai iránymutatást nyújt 2024-re (a továbbiakban: a 2023. március 8-i közlemény). Ennek célja, hogy támogassa a tagállamok stabilitási és konvergenciaprogramjainak kidolgozását, és ezáltal erősítse a szakpolitikai koordinációt. A Bizottság emlékeztetett arra, hogy a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése 2023 végén deaktiválásra kerül. Szorgalmazta, hogy 2023–2024-ben a költségvetési politikák biztosítsák az adósságszint középtávú fenntarthatóságát, és fenntartható módon fokozzák a potenciális növekedést, valamint felkérte a tagállamokat, hogy a 2023. évi stabilitási és konvergenciaprogramjaikban határozzák meg, hogy költségvetési terveik hogyan fogják biztosítani a Szerződés által a bruttó hazai termék (GDP) 3 %-ában meghatározott referenciaérték betartását, valamint biztosítani az államadósság hiteles és folyamatos csökkentését, vagy az adósság prudens szinten tartását középtávon. A Bizottság továbbá felkérte a tagállamokat, hogy fokozatosan szüntessék meg a háztartások és vállalkozások energiaárakoktól való megvédése érdekében bevezetett nemzeti költségvetési intézkedéseket, kezdve a legkevésbé célzott intézkedésekkel. Jelezte, hogy amennyiben újabb energiaár-nyomás miatt a támogatási intézkedések meghosszabbítására volna szükség, a tagállamoknak az ilyen intézkedéseket célzottabban a kiszolgáltatott helyzetű háztartásokra és vállalkozásokra kell alkalmazniuk. A Bizottság közölte, hogy a költségvetési ajánlásokat számszerűsíteni és differenciálni fogják. Emellett – az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló, 2022. november 9-i közleményében javasoltak szerint – a költségvetési ajánlásokat a nettó elsődleges kiadások alapján fogják megfogalmazni. A Bizottság azt ajánlotta, hogy valamennyi tagállam továbbra is védje a nemzeti finanszírozású beruházásokat, és biztosítsa az eszköz és más uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és a digitális átállással, valamint a rezilienciaépítéssel kapcsolatos célok fényében. A Bizottság jelezte, hogy javasolni fogja a Tanácsnak, hogy – a 2023. évi tényadatok alapján és a hatályos jogi rendelkezésekkel összhangban – 2024 tavaszán indítson hiányalapú túlzotthiány-eljárásokat.

- (8) A Bizottság 2023. április 26-án az uniós gazdasági kormányzás szabályainak átfogó reformjára irányuló jogalkotási javaslatokat terjesztett elő. A javaslatok központi célkitűzése az államadósság fenntarthatóságának megerősítése, valamint a fenntartható és inkluzív növekedés előmozdítása valamennyi tagállamban reformok és beruházások révén. Javaslatában a Bizottság a nemzeti felelősségvállalás fokozására, a keret egyszerűsítésére és a középtávra fektetett nagyobb hangsúlyra törekszik, hatékony és koherensebb végrehajtással kombinálva. Az uniós gazdasági kormányzási keret reformjára vonatkozó elképzelésekről szóló, 2023. március 14-i tanácsi következtetések szerint az a cél, hogy a jogalkotási munka 2023-ban lezáruljon.
- (9) Horvátország 2021. május 14-én az (EU) 2021/241 rendelet 18. cikkének (1) bekezdésével összhangban benyújtotta nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a Bizottságnak. Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke értelmében a Bizottság – az említett rendelet V. mellékletében meghatározott értékelési iránymutatásokkal összhangban – értékelt a helyreállítási és rezilienciaépítési terv relevanciáját, eredményességét, hatékonyságát és következetességét. A Tanács 2021. július 28-án elfogadta a Horvátország helyreállítási és rezilienciaépítési terve értékelésének jóváhagyásáról szóló végrehajtási határozatát⁶. A részletek folyósítása a Bizottság által egy olyan határozatnak az (EU) 2021/241 rendelet 24. cikkének (5) bekezdésével összhangban történő elfogadásától függ, amely rögzíti, hogy Horvátország kielégítően teljesítette a tanácsi végrehajtási határozatban foglalt releváns mérföldköveket és célokat. A kielégítő teljesítés feltételezi, hogy a korábbi mérföldkövek és célok teljesítése nem fordult vissza.
- (10) Horvátország 2023. április 28-án benyújtotta a 2023. évi nemzeti reformprogramját és a 2023. évi stabilitási programját, összhangban az 1466/97/EK rendelet 4. cikkének (1) bekezdésével. A kapcsolódási pontok figyelembevételére érdekében a két programot együtt értékelték. Az (EU) 2021/241 rendelet 27. cikkével összhangban a 2023. évi nemzeti reformprogram Horvátországnak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv megvalósítása terén tett előrehaladásról készített féléves jelentését is tükrözi.

⁶ ST 10687/2021 INIT; ST 10687/2021 ADD 1.

- (11) A Bizottság 2023. május 24-én közzétette a Horvátországra vonatkozó 2023. évi országjelentést. Ebben értékelte a Horvátország által a Tanács által 2019 és 2022 között elfogadott releváns országspecifikus ajánlások végrehajtása terén elért előrehaladást, és számba vette a helyreállítási és rezilienciaépítési terv Horvátország általi végrehajtását. Az említett elemzés alapján az országjelentés azonosított a helyreállítási és rezilienciaépítési terv által nem vagy csak részben kezelt kihívások tekintetében fennálló hiányosságokat, valamint új és kialakulóban lévő kihívásokat. A jelentés értékelte a Horvátország által a szociális jogok európai pillérének végrehajtása, valamint a foglalkoztatásra, a készségekre és a szegénység csökkentésére vonatkozó kiemelt uniós célok végrehajtása terén elért előrehaladást, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezete fenntartható fejlődési céljainak megvalósítása terén elért előrehaladást is.
- (12) Az Eurostat által hitelesített adatok alapján Horvátország államháztartási egyenlege javult: a 2021. évi GDP-arányos 2,5 %-os hiány 2022-ben 0,4 %-os többletre változott, míg a GDP-arányos államadósság a 2021. év végi 78,4 %-ról 2022 végére 68,4 %-ra esett.
- (13) Az államháztartási egyenlegre hatást gyakoroltak az energiaár-emelkedés gazdasági és társadalmi hatásainak enyhítése céljából hozott költségvetési politikai intézkedések. 2022-ben az ilyen költségvetési politikai bevételecsökkentő intézkedések közé tartozott a hozzáadottérték-adó (héta) és a jövedéki adók csökkentése, míg az ilyen költségvetési politikai kiadásnövelő intézkedések közé tartoztak az energiaár-plafonok, a kiszolgáltatók helyzetben lévő fogyasztóknak nyújtott támogatások, a vállalkozásokra irányuló támogatási programok, és a nyugdíjasoknak, valamint a kiszolgáltatók helyzetben lévő háztartásoknak biztosított szociális ellátások. A Bizottság becslése szerint az említett intézkedések nettó költségvetési költsége 2022-ben a GDP 1,6 %-ára tehető. Az államháztartási egyenlegre ugyancsak hatást gyakorolt a lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyeknek felajánlott ideiglenes védelem költségvetési költsége, amely 2022-ben a GDP 0,1 %-ára becsülhető. Ugyanakkor a Covid19-váltsággal kapcsolatos ideiglenes szükséghelyzeti intézkedések becsült költsége a 2021. évi 1,3 %-ról 2022-ben a GDP 0,1 %-ára csökkent.

- (14) A Tanács 2021. június 18-án azt ajánlotta⁷, hogy Horvátország 2022-ben – többek között az eszköz által biztosított költségvetési impulzusra támaszkodva – tartsa fenn a támogató költségvetési irányvonalat, és tartsa fenn a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. A Tanács emellett azt ajánlotta Horvátországnak, hogy korlátozza a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését.
- (15) A Bizottság becslései szerint a költségvetési irányvonal⁸ 2022-ben nagyjából semleges volt, és a GDP +0,2 %-ának felelt meg, amely érték a magas infláció mellett megfelelőnek tekinthető⁹. Horvátország – a Tanács ajánlásának megfelelően – továbbra is támogatta a helyreállítást az eszközből finanszírozott beruházások révén. Az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások 2022-ben a GDP 2,6 %-át tették ki (2021-ben a GDP 2,7 %-át). A nemzeti finanszírozású beruházások 0,6 százalékpontos¹⁰ restriktív hozzájárulást biztosítottak a költségvetési irányvonal¹¹ számára. Horvátország tehát nem tartotta fenn a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét, ami nincs összhangban a tanácsi ajánlással. Ugyanakkor a nemzeti finanszírozású (az új bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások növekedése 0,1 százalékpontos, nagyjából semleges hozzájárulást biztosított a költségvetési irányvonal számára. Horvátország tehát kellő mértékben korlátozta a nemzeti finanszírozású folyó kiadások növekedését.

⁷ A Tanács ajánlása (2021. június 18.) amelyben véleményezi Horvátország 2021. évi konvergenciaprogramját (HL C 304., 2021.7.29., 48. o.).

⁸ A költségvetési irányvonal – a Covid19-válsággal kapcsolatos ideiglenes veszélyhelyzeti intézkedéseket figyelmen kívül hagyva, de – az eszközből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások figyelembevételével számított elsődleges kiadások (diszkrecionális bevételi intézkedések nélküli) változásának a középtávú potenciális növekedéshez viszonyított arányával mérhető. További részletekért lásd a költségvetési statisztikai táblázatokban szereplő 1. keretben foglaltakat.

⁹ Emellett 2022-ben Horvátország reál-GDP-je erőteljesen növekedett.

¹⁰ A nemzeti finanszírozású beruházások a helyi önkormányzatok beruházási kiadásainak csökkenése miatt restriktív hozzájárulást biztosítottak a költségvetési irányvonal számára.

¹¹ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások GDP-arányosan 0,5 százalékpontos expanzív hozzájárulást biztosítottak. Ez részben egy nemzetközi választottbíróági ügy egyszeri költségének tudható be.

- (16) A 2023. évi stabilitási program költségvetési előrejelzéseit alátámasztó makrogazdasági forgatókönyv 2023 tekintetében kedvezőbb, mint a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése, az azt követő időszak tekintetében pedig összhangban áll azzal. A kormány előrejelzése szerint a reál-GDP 2023-ban 2,2 %-kal és 2024-ben 2,6 %-kal nő. Összehasonlításképpen: a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése alacsonyabb, 2023-ban 1,6 %-os, 2024-ben pedig 2,3 %-os reál-GDP-növekedést vetít előre, főként a háztartások fogyasztására és az állami fogyasztásra, valamint a beruházások teljes összegére vonatkozó óvatosabb becslései miatt.
- (17) A 2023. évi stabilitási programjában a kormány arra számít, hogy az államháztartási egyenleg romlani fog, és 2023-ban a GDP-arányos hiány 0,7 % lesz. A 2023. évi romlás főként azt tükrözi, hogy az infláció közkiadásokra gyakorolt hatása – nevezetesen a közszféra béreire, a nyugdíjakra és a szociális ellátásokra alkalmazott indexálási mechanizmus révén – késleltetve érvényesül. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2022 végi 68,4 %-ról 2023 végére várhatóan 62,6 %-ra mérséklődik. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 0,5 %-ának megfelelő költségvetési hiányt prognosztizál. Ez nagyjából összhangban van a 2023. évi stabilitási programban prognosztizált hiánnyal. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése hasonló, 63,0 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2023 végére.

(18) A 2023. évi államháztartási egyenleget várhatóan továbbra is befolyásolják a megemelkedett energiaárak gazdasági és társadalmi hatásainak mérséklése céljából hozott költségvetési politikai intézkedések. Ezek közé tartoznak a 2022. éven túlra meghosszabbított intézkedések (többek között a bevételi oldalon a hozzáadottérték-adó és a jövedéki adók csökkentése, továbbá a kiadási oldalon az energiaár-plafonok, a kiszolgáltatók helyzetben lévő fogyasztóknak nyújtott támogatások, a vállalkozásokra irányuló támogatási programok, és a nyugdíjasoknak, valamint a kiszolgáltatók helyzetben lévő háztartásoknak biztosított szociális ellátások). A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint a támogatási intézkedések nettó költségvetési költsége 2023-ban a GDP 1,5 %-ának felel meg¹². Úgy tűnik, hogy a 2023-as intézkedések zöme nem irányul célzottan a legkiszolgáltatóbb helyzetű háztartásokra vagy vállalkozásokra, és sok közülük nem teljes mértékben őrzi meg az energiakereslet csökkentésére és az energiahatékonyság növelésére irányuló árjelzést. Ebből adódóan a Tanács 2022. július 12-i ajánlásának¹³ való megfelelés értékelése során figyelembe veendő célzott támogatási intézkedések összegét a Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése 2023-ban a GDP 0,2 %-ára becsüli (szemben a 2022. évi 0,3 %-kal). A lakóhelyüket elhagyni kényszerült, Ukrajnából érkező személyek ideiglenes védelmének költségvetési terhe az előrejelzések szerint 2022-höz viszonyítva nagyjából változatlan marad.

¹² Az adatok az említett intézkedések éves költségvetési terhének szintjét mutatják, beleértve a folyó bevételeket és kiadásokat, valamint – adott esetben – a tőkekiadási intézkedéseket is.

¹³ A Tanács ajánlása (2022. július 12.) Horvátország 2022. évi nemzeti reformprogramjáról, amelyben véleményezi Horvátország 2022. évi konvergenciaprogramját (HL C 334., 2022.9.1., 88. o.).

- (19) 2022. július 12-i ajánlásában a Tanács azt ajánlotta, hogy Horvátország 2023-ban hozzon intézkedést annak biztosítására, hogy a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások növekedése összhangban legyen az összességében semleges költségvetési irányvonallal¹⁴, figyelembe véve az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknak nyújtott ideiglenes és célzott támogatás folytatását. Horvátországnak készen kell állnia arra, hogy a folyó kiadásokat a változó helyzethez igazítsa. Horvátországnak azt is ajánlották, hogy fokozza a zöld és digitális átállásra, valamint – a REPowerEU kezdeményezés figyelembevételével – az energiabiztonságra irányuló közberuházásokat, többek között az eszköz és más uniós alapok felhasználásával.

¹⁴ A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése alapján Horvátország esetében a potenciális kibocsátás középtávú (tízéves átlagos) növekedése, amelyet a költségvetési irányvonal méréséhez használnak, nominális értéken 10,3 %-ra tehető.

(20) A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint 2023-ban a költségvetési irányvonal expanzív lesz (a GDP $-1,0$ %-a), magas inflációs környezetben. 2022-ben a költségvetési irányvonal nagyjából semleges volt (a GDP $+0,2$ %-a). A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások 2023-as növekedése az előrejelzések szerint a GDP $0,4$ %-ának megfelelő expanzív hozzájárulást biztosít a költségvetési irányvonal számára. Ez magában foglalja azt, hogy az energiaár-emelkedésnek leginkább kitett háztartások és vállalkozások részére nyújtott célzott támogatási intézkedések költsége a GDP $0,1$ %-ával csökkent. Következésképpen a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges folyó kiadások expanzív hozzájárulása nem az energiaárak emelkedésének leginkább kitett háztartásoknak és vállalkozásoknak, valamint az Ukrajnából menekülőknél nyújtott célzott támogatásnak tudható be. A nemzeti finanszírozású (a diszkrecionális bevételi intézkedések nélkül számított) elsődleges folyó kiadások expanzív növekedésére a nem célzott energetikai intézkedések fenntartása, a közszférabeli bérek és a szociális ellátások tartós emelése, valamint az energiatermékekre alkalmazandó alacsonyabb héakulcsok is hatást gyakoroltak. Ezért a nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások előre jelzett növekedése nincs összhangban a Tanács 2022. július 12-i ajánlásával. Az eszközökből származó vissza nem térítendő támogatásokból és más uniós alapokból finanszírozott kiadások 2023-ban várhatóan a GDP $3,1$ %-át teszik ki, míg a nemzeti finanszírozású beruházások az előrejelzések szerint $0,7$ százalékpontos expanzív hozzájárulást biztosítanak a költségvetési irányvonal számára¹⁵. Ezért Horvátország addicionális beruházásokat tervez finanszírozni az eszközökből és más uniós alapokból, és az előrejelzések szerint fenntartja a nemzeti finanszírozású beruházások szintjét. Horvátország a zöld és digitális átállásra, valamint az energiabiztonságra – például az épületek energetikai felújítására, a közigazgatás digitalizációjára, a kórházak digitális diagnosztikájára és berendezéseire, valamint az üzleti ágazat zöld és digitális átállásának támogatására – irányuló közberuházásokat tervez finanszírozni az eszközökből és más uniós alapokból.

¹⁵ Az egyéb nemzeti finanszírozású tőkekiadások az előrejelzések szerint GDP-arányosan $0,5$ százalékpontos restriktív hozzájárulást biztosítanak. Ennek oka részben egy egyszeri intézkedés miatt 2022-ben megnövekedett kiadások bázishatása, míg 2023-ban a közüzemi vállalatok részére biztosított transzferek csökkenése várható.

- (21) A 2023. évi stabilitási program szerint az államháztartási hiány 2024-ben várhatóan a GDP 1,5 %-ára nő. A 2024-es növekedés főként a magasabb tőkekiadásokat, valamint a bérekre, nyugdíjakra és szociális támogatásokra fordított kiadások még mindig viszonylag magas indexálását tükrözi. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság 2024 végén várhatóan 59,8 %-ra csökken. Az előrejelzés zárónapján ismert szakpolitikai intézkedések alapján a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése a GDP 1,3 %-ának megfelelő költségvetési hiányt valószínűsít 2024-ben. Ez nagyjából összhangban van a 2023. évi stabilitási programban prognosztizált hiánnyal. A Bizottság 2023. tavaszi előrejelzése magasabb, 61,8 %-os GDP-arányos államadósságot vetít előre 2024 végére, és a 2023. évi stabilitási program előrejelzéséhez képest mutatkozó különbség nagyrészt a nevezőhatással (a nominális GDP 2024-es eltérése), valamint kisebb mértékben az SFA-tételekre vonatkozó eltérő feltevésekkel magyarázható.
- (22) A 2023. évi stabilitási program az energiatámogatási intézkedések zömének fokozatos megszüntetését irányozza elő 2024-ben. A Bizottság jelenlegi feltételezései szerint az energiatámogatási intézkedések nettó költsége 2024-ben a GDP 0,2 %-a lesz. Az említett becslések azon a feltételezésen alapulnak, hogy az energiaárak nem fognak újból emelkedni.

- (23) Az 1466/97/EK rendelet értelmében a középtávú költségvetési célkitűzés teljesítése érdekében megfelelő éves javulást kell elérni a strukturális költségvetési egyenlegre vonatkozóan, a GDP 0,5 %-át véve viszonyítási alapul¹⁶. Figyelembe véve a költségvetés fenntarthatóságával kapcsolatos megfontolásokat, a Bizottság szerint helyénvaló lenne 2024-ben legalább a GDP 0,3 %-ának megfelelő mértékben javítani a strukturális egyenleget. Egy ilyen javulás biztosítása érdekében – és a Bizottság módszertanával összhangban – a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások¹⁷ növekedése 2024-ben nem haladhatja meg az 5,1 %-ot, amint azt ezen ajánlás is tükrözi. Ugyanakkor a fennmaradó (a Bizottság jelenlegi becslése szerint 2023-ban a GDP 1,5 %-ának megfelelő) energiatámogatási intézkedéseket fokozatosan meg kell szüntetni – ha azt az energiapiaci fejlemények lehetővé teszik, a legkevésbé célzott intézkedésekkel kezdve –, és az ebből eredő megtakarításokat a költségvetési hiány csökkentésére kell felhasználni. A Bizottság becslései szerint ez a nettó elsődleges kiadásoknak a 2024-re ajánlott maximális növekedési mértéknél kisebb mértékű növekedéséhez vezetne. Emellett a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése szerint a nettó nemzeti finanszírozású elsődleges folyó kiadások 2023. évi növekedése nincs összhangban a Tanács 2022. július 12-i ajánlásával. Ha ez megerősítést nyer, helyénvaló lenne 2024-ben visszafogni a nettó elsődleges kiadások növekedését.
- (24) Változatlan szakpolitikákat feltételezve, a Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzése a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások 2024-ben 6,8 %-kal történő növekedését prognosztizálja, amely meghaladja az ajánlott növekedési mértéket. A Bizottság 2023-as tavaszi előrejelzésében előrevetített kiigazítás elmarad az energiatámogatási intézkedések teljes kivezetéséből származó megtakarítástól, ami a tőke-, bér- és szociális kiadások dinamikusabb növekedésének tudható be.

¹⁶ Az 1466/97/EK rendelet 5. cikke szintén a GDP több mint 0,5 %-át kitevő kiigazítást ír elő azon tagállamok számára, amelyek a GDP 60 %-a feletti adósságszinttel vagy kifejezett adósságfenntarthatósági kockázattal rendelkeznek.

¹⁷ A nettó elsődleges kiadások a diszkrecionális bevételi intézkedésektől megtisztított, a kamatkidadásokat és a konjunkturális munkanélküliségi kiadásokat figyelmen kívül hagyva számított, nemzeti finanszírozású kiadásokat jelentik.

- (25) A 2023. évi stabilitási program szerint az állami beruházások szintje továbbra is stabil lesz: GDP-arányosan 2023-ban és 2024-ben is 4,6 % marad. A 2023. évi stabilitási program olyan reformokat és beruházásokat említ, amelyek várhatóan hozzájárulnak a költségvetés fenntarthatóságához, valamint a fenntartható és inkluzív növekedéshez. Ezek között vannak olyan – az egészségügyi és jóléti ágazatban, az állami vállalatok irányításának, valamint a felelősségteljes költségvetési gazdálkodásról szóló törvénynek a javítása terén megvalósítandó – reformok, valamint – a közlekedési és vízügyi infrastruktúrára, a többlakásos épületek és házak energetikai felújítására, a zöld és a digitális átállásra, továbbá az oktatási infrastruktúrára irányuló – beruházások, amelyek legtöbbje a helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe is bekerült.
- (26) A 2023. évi stabilitási program felvázolja a 2026-ig tartó középtávú költségvetési pályát. A 2023. évi stabilitási program szerint az államháztartási hiány 2025-ben várhatóan a GDP 0,8 %-ára, 2026-ra pedig 0,6 %-ára csökken. Ezért az államháztartási hiány a tervek szerint a program időhorizontjában a GDP 3 %-a alatt marad. A 2023. évi stabilitási program szerint a GDP-arányos államadósság a 2024 végi 59,8 %-ról 2026 végére várhatóan 55,6 %-ra csökken. A GDP-arányos államadósság tehát a tervek szerint csökken, és a program időhorizontján belül 60 % alatt marad.

- (27) Az (EU) 2021/241 rendelet 19. cikke (3) bekezdésének b) pontjával és az említett rendelet V. mellékletének 2.2. kritériumával összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési terv 2026-ig végrehajtandó, egymást kölcsönösen erősítő reformok és beruházások széles körét tartalmazza. A horvát helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtása jól halad. Horvátország a tervével összefüggésben 59 mérföldkőhöz és célhoz kapcsolódóan eddig két fizetési kérelmet nyújtott be, és ennek nyomán összesen 1,4 milliárd EUR folyósítására került sor. Horvátország várhatóan tervmódosítást nyújt be, amelynek tartalmaznia kell egy REPowerEU-fejezetet, valamint más területeken végrehajtandó, a hitelkomponensből finanszírozandó további intézkedéseket. Az (EU) 2021/241 rendelet 14. cikkének (6) bekezdésével összhangban Horvátország 2023. március 30-án kifejezte azon szándékát, hogy 3 612 000 000 EUR összegű további, hitel formájában nyújtott támogatást kérjen az eszköz keretében. Az új REPowerEU-fejezetnek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe való gyors beillesztése lehetővé fogja tenni további reformok és beruházások finanszírozását, támogatva Horvátország stratégiai célkitűzéseit az energetika és a zöld átállás területén. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv, valamint az említett terven túlmutató egyéb gazdasági és foglalkoztatáspolitikák sikeres végrehajtása szempontjából továbbra is fontos a helyi és regionális hatóságok, a szociális partnerek és más releváns érdekelt felek szisztematikus és hatékony bevonása az átfogó szakpolitikai menetrend iránti széles körű felelősségvállalás biztosítása érdekében.
- (28) A Bizottság 2022-ben Horvátország valamennyi kohéziós politikai programozási dokumentumát jóváhagyta. A kohéziós politikai programoknak a REPowerEU-fejezetet is tartalmazó helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel komplementer módon és azzal szinergiában történő gyors végrehajtása kulcsfontosságú a zöld és digitális átállás megvalósításához, a gazdasági és társadalmi reziliencia növeléséhez, valamint a kiegyensúlyozott területfejlesztéshez Horvátországban.

(29) Horvátország a teljes éves energiafogyasztása mintegy 53 %-át importból fedezi, miközben nagy potenciállal rendelkezik a megújuló energia, különösen a nap-, szél- és geotermikus energiaforrások terén. Az ország villamos energiájának felét vízerőművek állítják elő; a szélenergia részaránya nőtt, és elérte a 14 %-ot, a napenergia aránya azonban továbbra is mindössze 1 %. A nap- és szélenergia elterjedésének felgyorsítása szempontjából kulcsfontosságú tényező az engedélyezési eljárások egyszerűsítése és a vonatkozó jogszabályi keret véglegesítése annak érdekében, hogy a termelők és a termelő-fogyasztók nagyobb jogbiztonságot élvezzenek. További tényezők közé tartozik az átviteli hálózat jelentős korszerűsítése és kiterjesztése az ország déli részére, a megújuló energiaforrások előállításának elsődleges térségére, valamint az intelligens fogyasztásmérés bevezetése a kis méretű napenergia-berendezések esetében. Horvátországban a lakossági ágazat energiafogyasztása meglehetősen magas (a teljes energiafogyasztás 35 %-át teszi ki), és a fűtés tekintetében 71 %-ban gázfüggő. A fotovoltaikus napenergia-létesítmények többlakásos épületekbe történő telepítésére vonatkozó eljárások felülvizsgálata és egyszerűsítése, valamint a fűtésre és hűtésre szolgáló hőszivattyúk gyorsított kiépítése az energetikai felújítás szempontjából releváns intézkedések az építőiparban. A közlekedésben használt megújuló energiaforrások aránya alacsony (a 2030-ra kitűzött 14 %-os célhoz képest 7 %), csakúgy, mint a személyszállítás terén a vasúté (az uniós 8 %-kal szemben 2,5 %). A vasúti infrastruktúra és járművek korszerűsítése, valamint a kibocsátásmentes járművek fokozott elterjedésének biztosítása nagyban hozzájárulhat a közlekedési ágazat dekarbonizációjához. Horvátország földgázfogyasztása a 2022. augusztus és 2023. március közötti időszakban – az (EU) 2022/1369 tanácsi rendeletben¹⁸ meghatározott 15 %-os csökkentési célt meghaladva – 22 %-kal csökkent az előző öt év azonos időszakának átlagos gázfogyasztásához képest. Horvátország az (EU) 2023/706 tanácsi rendelet¹⁹ alapján folytathatná a gázkereslet 2024. március 31-ig történő ideiglenes csökkentésére irányuló erőfeszítéseit.

¹⁸ A Tanács (EU) 2022/1369 rendelete (2022. augusztus 5.) a koordinált gázkereslet-csökkentési intézkedésekről (HL L 206., 2022.8.8., 1. o.).

¹⁹ A Tanács (EU) 2023/706 rendelete (2023. március 30.) az (EU) 2022/1369 rendeletnek a gázra vonatkozó keresletcsökkentési intézkedésekkel kapcsolatos keresletcsökkentési időszak meghosszabbítása, valamint az intézkedések végrehajtására vonatkozó jelentéstétel és nyomon követés megerősítése tekintetében történő módosításáról (HL L 93., 2023.3.31., 1. o.).

- (30) A zöld átállás szempontjából kulcsfontosságú ágazatokban és szakmákban – ideértve a nulla nettó kibocsátási célt szolgáló technológiák gyártását, bevezetését és karbantartását – jelentkező munkaerő- és szakemberhiány szűk keresztmetszeteket hoz létre a klímasemleges gazdaságra való átállás terén. A szakemberhiány csökkentéséhez, valamint a munkaerőpiaci integráció és a munkaerő-átcsoportosítás előmozdításához elengedhetetlenek a változó munkaerőpiaci igényekhez igazodó, magas színvonalú oktatási és képzési rendszerek, valamint a célzott továbbképzési és átképzési intézkedések. A kiaknázatlan munkaerő-kínálat hasznosítása érdekében az említett intézkedéseknek hozzáférhetőnek kell lenniük, különösen a zöld átállás által leginkább érintett személyek számára, illetve ágazatokban és régiókban. 2022-ben Horvátország 31 olyan foglalkozás kapcsán számolt be munkaerőhiányról, amelyek a zöld átálláshoz szükséges speciális készségeket vagy ismereteket igényelnek, többek között az építőiparban és a feldolgozóiparban is (viszont mindkét területen az uniós átlag alatti a munkaerőhiány).
- (31) A Bizottság értékelése fényében a Tanács megvizsgálta a 2023. évi stabilitási programot, és véleményét²⁰ az 1. ajánlás tükrözi.

²⁰ Az 1466/97/EK rendelet 5. cikkének (2) bekezdése szerinti vélemény.

(32) Az euroövezeti tagállamok gazdasági közötti szoros összefonódásokra és a gazdasági és monetáris unió működéséhez való együttes hozzájárulásukra tekintettel a Tanács azt ajánlotta az euroövezeti tagállamoknak, hogy – többek között helyreállítási és rezilienciaépítési terveik révén – hozzanak intézkedéseket annak érdekében, hogy i. megőrizzék az adósság fenntarthatóságát és 2023-ban tartózkodjanak az aggregált kereslet széles körű támogatásától; célzottabbá tegyék a magas energiaárak hatását enyhítő költségvetési intézkedéseket; valamint mérlegeljék, hogy – az energiaárakra nehezedő nyomás csökkenésével – miként lehetne megfelelő módon leépíteni a támogatásokat; ii. fenntartsák a zöld és a digitális átállás támogatására irányuló közberuházások magas szintjét és ösztönözzék az ilyen célú magánberuházásokat; iii. támogassák a vásárlóerő csökkenését enyhítő bérfejlesztéseket, ugyanakkor korlátozzák az inflációra gyakorolt másodlagos hatásokat; tovább javítsák az aktív munkaerőpiaci intézkedéseket; valamint fellépjenek a szakemberhiány kezelése érdekében; iv. javítsák az üzleti környezetet és biztosítsák, hogy a vállalkozásoknak nyújtott energiatámogatás költséghatékony és ideiglenes legyen, az életképes vállalkozásokra irányuljon, és fenntartsa a zöld átállás ösztönzőit; valamint v. megőrizzék a makroszintű pénzügyi stabilitást és nyomon kövessék a kockázatok alakulását, egyúttal folytassák a bankunió kiteljesítésére irányuló munkát. Horvátország esetében az 1., 2. és 3. ajánlás hozzájárul az euroövezetről szóló 2023. évi ajánlásban szereplő első, második és harmadik ajánlás végrehajtásához.

AJÁNLJA, hogy Horvátország 2023-ban és 2024-ben tegyen intézkedéseket a következők érdekében:

1. 2023-ban és 2024-ben a lehető leghamarabb szüntesse meg a hatályban lévő szükséghelyzeti energiatámogatási intézkedéseket, és a kapcsolódó megtakarításokat fordítsa a költségvetési hiány csökkentésére. Amennyiben az energiaárak újbóli emelkedése új vagy meghosszabbított támogatási intézkedéseket tenne szükségessé, biztosítsa, hogy az ilyen támogatási intézkedések célzottan a kiszolgáltatott helyzetű háztartások és vállalkozások védelmére irányuljanak, és költségvetési szempontból megfizethetők legyenek, és megőrizték az energiamegtakarításra irányuló ösztönzőket.

Biztosítson prudens költségvetési politikát, különösen azáltal, hogy a nemzeti finanszírozású nettó elsődleges kiadások nominális növekedését 2024-ben legfeljebb 5,1 %-ra²¹ korlátozza.

Tartsa fenn a nemzeti finanszírozású közberuházások szintjét, és biztosítsa az eszközből származó vissza nem térítendő támogatások és az egyéb uniós alapok hatékony felhasználását, különösen a zöld és digitális átállás előmozdítása érdekében.

A prudens középtávú költségvetési pozíció elérése érdekében a 2024 utáni időszakban is folytasson a fokozatos és fenntartható konszolidációra irányuló középtávú költségvetési stratégiát, a magasabb fenntartható növekedést elősegítő beruházásokkal és reformokkal kombinálva.

2. Folytassa helyreállítási és rezilienciaépítési tervének egyenletes végrehajtását, és mielőbb véglegesítse a REPowerEU-fejezetet annak érdekében, hogy gyorsan megkezdődhessen annak végrehajtása. Folytassa a kohéziós politikai programok gyors végrehajtását, biztosítva a helyreállítási és rezilienciaépítési tervvel való szoros kiegészítő jelleget és szinergiát.

²¹ Ez az összeg becslések szerint 2024 tekintetében a strukturális költségvetési egyenleg legalább 0,3 %-os GDP-arányos éves javulásának felel meg, a (23) preambulumbekzdésben ismertettek szerint.

3. Csökkentse a fosszilis tüzelőanyagoktól való általános függését a megújuló energiaforrások – különösen a szél-, nap- és geotermikus energiaforrások – elterjedésének felgyorsításával, a jogszabályi keret hiányzó elemeinek véglegesítésével, az adminisztratív engedélyezési eljárások egyszerűsítésével, a megújuló energiaforrások (fotovoltaikus napenergia-létesítmények) többlakásos épületekben történő telepítésére vonatkozó eljárások egyszerűsítésével és a nagyobb jogbiztonság biztosításával. Támogassa a kisléptékű megújulóenergia-termelési kapacitást. Folytassa a villamosenergia-átviteli és -elosztó hálózatok korszerűsítését, különösen az ország északi és déli része közötti átviteli kapcsolatok javítása és az intelligens fogyasztásmérők bevezetésének előmozdítása révén. Gyorsítsa fel az energiahatékonyság-javító intézkedések végrehajtását, ideértve a hőszivattyúk telepítését is. Csökkentse a közlekedési ágazat fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét a fenntartható megoldások, különösen a vasút és a közúti közlekedés villamosításának előmozdítása révén. Fokozza a zöld átálláshoz szükséges készségek és kompetenciák biztosítására és megszerzésére irányuló szakpolitikai erőfeszítéseket.

Kelt Brüsszelben,

a Tanács részéről
az elnök